

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ ТА ЗБРОЙНИХ СИЛАХ

І.В.Огороднійчук¹, О.М.Іванько¹, О.Д.Крушельницький¹, А.М.Гринзовський²

¹Українська військово-медична академія, vrm_uvma@ukr.net

²Національний медичний університет ім.. О.О.Богомольця

Вступ. Одним з питань сьогодення, що найбільш гостро стоїть перед світовим суспільством і потребує нагального вирішення є питання збереження довкілля. У зв'язку з соціально-економічними змінами в Україні передбачається поступовий перехід на Європейські екологічні стандарти, модернізація існуючої структури екологічного забезпечення держави, у тому числі й Збройних Сил України. Саме тому збереження довкілля потребує ефективного керування екологічною безпекою як в Україні так і в її збройних силах на всіх - рівнях.

Метою є аналіз чинного національного законодавства системи екологічної безпеки у Збройних Силах України.

Матеріали та методи дослідження. Використовувались наукові, нормативно-правові та довідкові документи. Були застосовані методи системного підходу та системного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення. Україна політично приєдналася до основних міжнародних конвенцій і, відповідно, охорону довкілля введено в ранг державної політики. У нашій державі прийняті закони, кодекси, інші нормативно-правові акти, основною метою яких є регулювання використання та охорони природних ресурсів. Центральне місце займає Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (1991), який на законодавчому рівні забезпечує реалізацію вимог ст. 50 Конституції України, яка гласить «Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди».

Державний контроль за додержанням вимог екологічної безпеки щодо військових, оборонних об'єктів та військової діяльності на території України здійснюється відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України» (2003 р.).

На міжнародному рівні правові засади забезпечення екологічної безпеки у військовій сфері містяться у Конвенціях ООН: «Про заборону військового або будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище» (1977 р.), «Про заборону розробки, виробництва, накопичення, застосування хімічної зброї та про її знищення» (1993 р.), «Про заборону розробки, виробництва та нагромадження запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення» (1975 р.).

В мирний час накопичення боєприпасів, обслуговування техніки та озброєння, аварійні ситуації, створюють потенційну та фактичну загрозу навколишньому середовищу та населенню. Характер забруднення природного середовища, що виникає внаслідок проведення заходів бойової підготовки, специфічний для його складових і обумовлюється особливостями застосування систем зброї і військової техніки та виконанням планів бойової підготовки. Під час воєнних дій (збройного конфлікту) вплив військової діяльності на навколишнє середовище посилюється.

Висновок. Перспективними напрямками щодо удосконалення екологічної безпеки в Україні та збройних силах є:

- удосконалення системи управління екологічною безпекою ЗС України відповідно до вимог чинного законодавства України та фінансування природоохоронних заходів;

- організація системи оперативного виявлення та ліквідації шкідливих наслідків військової діяльності у видах збройних сил;

- приведення нормативно-правових актів Міністерства оборони України у відповідність до вимог екологічного законодавства та основних напрямків екологічної політики України;

- вивчення досвіду провідних європейських держав та країн – членів НАТО щодо визначення компенсацій за збитків, нанесених навколишньому природному середовищу під час проведення навчань, тренувань, підготовки миротворчих операцій, зокрема і за участю військових підрозділів іноземних держав на території України.